FARG‘ONA VILOYATI TASHQI SAVDO AYLANMASI (2020-yil yanvar-iyun oylari uchun dastlabki ma`lumot)

Mamlakatning tashqi iqtisodiy faoliyati, xususan tashqi savdo sohasida amalga oshirilayotgan islohotlarning pirovard natijasi aholining turmush darajasiga bevosita o`z ta`sirini o`tkazadi.

2020-yil yanvar-iyun oylari yakuni bilan viloyatning tashqi savdo aylanmasi (matnda TSA) 634,1 mln. AQSh dollarini tashkil etib, 2019-yilning mos davriga nisbatan 39,7 mln. AQSh dollariga yoki 5,9 % ga kamaydi.

TASHQI SAVDO AYLANMASI VA BALANSI (yanvar-iyun, mln. AQSh dollari)

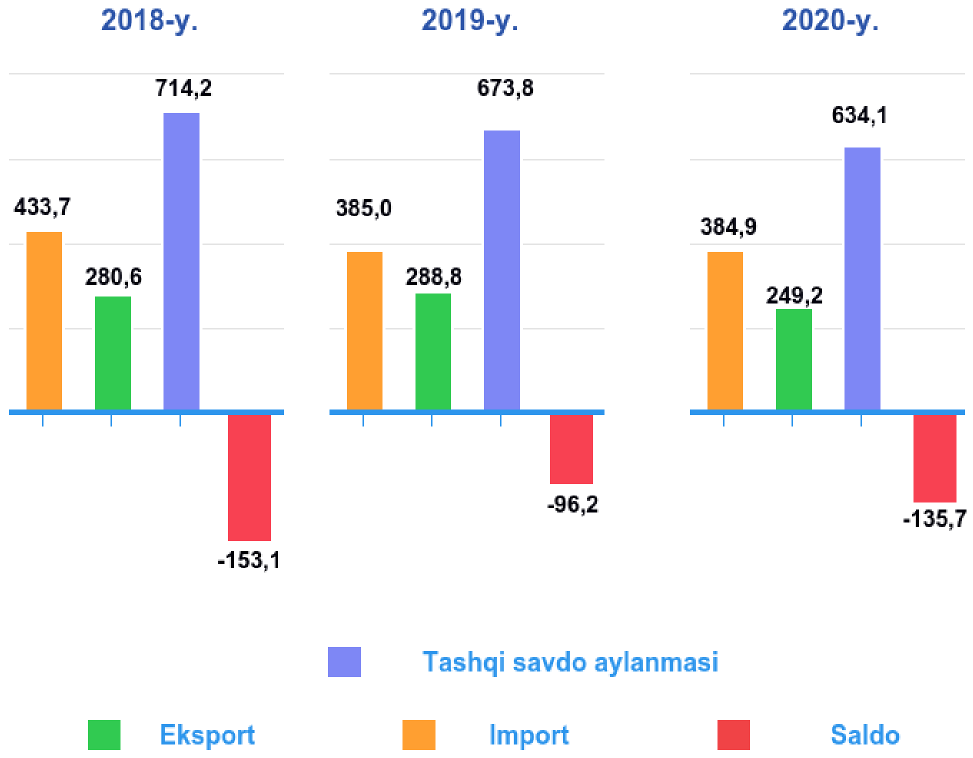

Ma`lumot uchun: O`zbekiston Respublikasi tovarlar tashqi savdosi statistika ko`rsatkichlarini shakllantirishda, Tashqi iqtisodiy faoliyat Tovar nomenklaturasi (keying o`rinlarda TIF TN) bilan birgalikda, Birlashgan Millatlar Tashkilotining Xalqaro standartlashgan savdo tasniflagichi (keyingi o`rinlarda – XSST) ishlatiladi. Bu o`z navbatida tahliliy maqsadlarda eksport va import qilinadigan tovarlarni 10 ta katta qismga guruhlash uchun imkon beradi. Tovarlarni XSST bo`yicha kodlashtirish, TIF TN va XSST o`rtasida o`tish kalitlari yordamida amalga oshiriladi.

FARG 'ONA VILOYATINING TASHQI AYLANMASI ENG YUQORI ULUSHGA EGA BO`LGAN DAVLATLAR (2020-yil yanvar-iyun, mln. AQSh dollari, ulushi, % da)

TSA da eksport hajmi 249,2 mln. AQSh dollariga (13,7 % ga kamaydi) va import hajmi 3384.9 mln. AQSh dollariga (o'sish sura'ti 100 %) yetdi. Hisobot davrida – 135,7 mln. AQSh dollari qiymatida passiv tashqi savdo balansi qayd etildi.

Top- 8 davlatlar	TSA	Eksport	Import	Ulushi, % da
Rossiya Federatsiyasi	142,9	64,2	78,7	22,6
Xitoy Xalq Respublikasi	137,7	27,4	110,3	21,7
Qozog`iston	120,8	19,6	101,2	19,1
Qirg'iz Respublikasi	76,8	62,9	13,9	12,1
Turkiya	36,2	19,2	17,0	5,7
Koreya Respublikasi	14,1	4,1	10,0	2,2
Tojikiston	11,8	5,3	6,5	1,9
Polsha	11,6	11,1	0,4	1,5

So`nggi yillarda hukumatimiz tomonidan sanoat tuzilmasini diversifikatsiya qilishda, eksportni qo`llab-quvvatlash, import o`rnini bosuvchi tovar va mahsulotlarni ishlab chiqarishni yanada oshirilishi natijasida, eksport tarkibida sezilarli o`zgarishga erishildi.

Farg 'ona viloyatning, jahonning 68 dan ortiq mamlakatlari bilan savdo aloqalarini amalga oshirib kelmoqda. TSA ning nisbatan salmoqli hissasi Rossiya Federatsiyasida (22,6 %) Xitoy Xalq Respublikasida (21,7 %), Qozog`istonda (19,1 %), Qirg`iz Respublikasida (12,1 %), Turkiyada (5,7 %), Koreya Respublikasida (2,2 %), va Tojikiston (1,9 %) qayd etilgan.

Shuningdek, qo`shni davlatlar bilan o`zaro aloqalarni mustahkamlash, mamlakatlarni ijtimoiy-iqtisodiy, savdo-sanoat hamda madaniy sohalardagi aloqalarini rivojlantirish borasida katta ishlar amalga oshirilayotganini ko`rish mumkin.

Xususan, qo`shni davlatlar Qozog`iston va Qirg`iz Respublikalari bilan TSA da so`nggi yillarda katta o`zgarishlar kuzatilyapti. Misol uchun, so`nggi uch yilda TSA Qirg`iziston Tojikiston va Turkmaniston bilan tashqi savdo aylanmasi oshgani kuzatilmoqda.

Boshqa davlatlar (qo`shni davlatlardan tashqari) bilan esa, TSA da eng yuqori ulush Rossiya, Xitoy, Koreya Respublikasi va Turkiya davlatlari hissasiga to`g`ri kelgan.

Tashqi iqtisodiy faoliyat bo`yicha 20 ta yirik hamkor-davlatlar orasidan oltita davlatda faol tashqi savdo balansi kuzatilgan, xususan, XXR (137,8 mln. AQSh dollari), Qozog`iston Respublikasi (120,8 mln. AQSh dollari), Rossiya Federatsiyasi (142,9 mln. AQSh dollari), Qirg`iziston (76,8 mln. AQSh dollari), Turkiya (36,2 mln. AQSh dollari) va Koreya Respublikasi (14,1 mln. AQSh dollari) shular jumlasidandir. Qolgan 14 ta davlatlar bilan passiv tashqi savdo balansi saqlanib qolmoqda.

FARG ‘ONA VILOYATINING YIRIK HAMKOR DAVLATLAR BILAN TASHQI SAVDO AYLANMASI DINAMIKASI (yanvar-iyun, mln. AQSh dollari)

Davlatlar	2018-y.	2019-y.	2020-y.
Rossiya Federatsiyasi	**203,1**	**132,0**	**142,9**
Eksport	55,4	61,5	64,2
Import	147,7	70,5	78,7
Saldo	-92,3	-9	-14,5
Xitoy Xalq Respublikasi	**161,2**	**174,3**	**137,7**
Eksport	56,6	56,4	27,4
Import	104,6	117,8	110,3
Saldo	-48,0	-61,4	-82,9
Qozog`iston	**145,5**	**85,5**	**120,8**
Eksport	62,9	27,2	19,6
Import	82,6	58,3	101,2
Saldo	-19,7	-31,1	-81,6
Qirg ‘iz Respublikasi	**52,2**	**78,0**	**76,8**
Eksport	33,3	58,4	62,9
Import	18,9	19,6	13,9
Saldo	14,4	38,8	49
Turkiya	**28,3**	**55,1**	**36,2**
Eksport	19,7	31,8	19,2
Import	8,6	23,3	16,9
Saldo	11,1	8,5	2,3
Koreya Respublikasi	**13,8**	**15,4**	**14,1**
Eksport	3,8	3,0	4,1
Import	10,1	12,4	10,0
Saldo	-6,3	-9,4	-5,9
Turkmaniston	**8,8**	**2,0**	**9,8**
Eksport	0,3	0,5	0,2
Import	8,5	1,5	9,6
Saldo	-8,2	-1,0	-9,4

FARG 'ONA VILOYATINING YIRIK HAMKOR DAVLATLAR BILAN TASHQI SAVDO AYLANMASI DINAMIKASI (yanvar-iyun, mln. AQSh dollari)

Davlatlar	2018-y.	2019-y.	2020-y.
Tojikiston	**6,3**	**18,5**	**11,7**
Eksport	2,9	6,6	5,2
Import	3,4	11,9	6,5
Saldo	-0,5	-5,3	-1,3
Polsha	**11,2**	**13,4**	**11,5**
Eksport	10,4	9,3	11,1
Import	0,7	4,1	0,4
Saldo	10,5	5,2	10,7
Afg'oniston	**2,7**	**3,1**	**6,6**
Eksport	2,7	3,1	6,6
Import	0	0	0,
Saldo	2,7	3,1	6,6
Germaniya	**12,7**	**16,6**	**7,0**
Eksport	0,8	0,5	0,9
Import	11,9	16,1	6,1
Saldo	-1,1	-15,6	-5,2
Yaponiya	**0,3**	**6,6**	**4,4**
Eksport	0,2	0,2	0,2
Import	0,1	6,4	4,2
Saldo	0,2	-6,2	-4
Misr	**0,3**	**5,9**	**4,4**
Eksport	0,3	5,6	4,4
Import	0,02	0,3	0,02
Saldo	0,28	5,3	4,4
Chexiya Respublikasi	**4,7**	**1,4**	**1,9**
Eksport	1,0	1,0	1,2
Import	3,7	0,4	0,7
Saldo	-2,7	0,6	0,5

FARG ‘ONA VILOYATINING YIRIK HAMKOR DAVLATLAR BILAN TASHQI SAVDO AYLANMASI DINAMIKASI (yanvar-iyun, mln. AQSh dollari)

Davlatlar	2018-y.	2019-y.	2020-y.
Hindiston	**7,3**	**1,9**	**3,1**
Eksport	0,07	0,005	1,2
Import	7,3	1,9	1,9
Saldo	-7,2	-1,9	-0,7
Italiya	**3,5**	**3,0**	**4,5**
Eksport	0,3	0,4	0,1
Import	3,2	2,6	4,4
Saldo	-2,9	-2,2	-4,3
Belarus Respublikasi	**2,1**	**2,3**	**2,5**
Eksport	1,3	0,7	1,5
Import	0,8	1,5	1,1
Saldo	0,5	-0,8	0,4
Eron	**3,3**	**2,7**	**0,8**
Eksport	1,9	0,6	0,1
Import	1,4	2,1	0,7
Saldo	0,5	-1,5	-0,6
Latviya	**6,5**	**12,5**	**1,0**
Eksport	0,5	0,5	0,4
Import	6,0	12,0	0,6
Saldo	-5,5	-11,5	-0,2
AQSH	**0,06**	**0,11**	**0,3**
Eksport	0,03	0,04	0,07
Import	0,03	0,07	0,3
Saldo	0	-0,03	-0,23
Vetnam	**2,2**	**3,6**	**1,5**
Eksport	2,1	3,6	1,3
Import	0,1	0,06	0,2
Saldo	2	3,5	1,1

FARG‘ONA VILOYATINING TASHQI SAVDO AYLAN-MASIDA MDH MAMLAKATLARI VA BOSHQA XORIJIY DAV-LATLARNING HAJMLARI DINAMIKASI (yanvar-iyun, mln. AQSh dollari, ulushi, % da)

Viloyatimizda tashqi savdoni qo`llab-quvvatlash hamda MDH davlatlari bilan ushbu sohadagi hamkorlikni yanada mustahkamlash bo`yicha olib borilayotgan chora-tadbirlar natijasida, 2020-yil yanvar-iyun oylarida, tashqi savdo aylanmasida MDH davlatlarining ulushi 58,5 % ni tashkil etib, tashqi savdo aylanmasidagi 2019-yilga nisbatan ulushi 13,6 % ga oshgan.

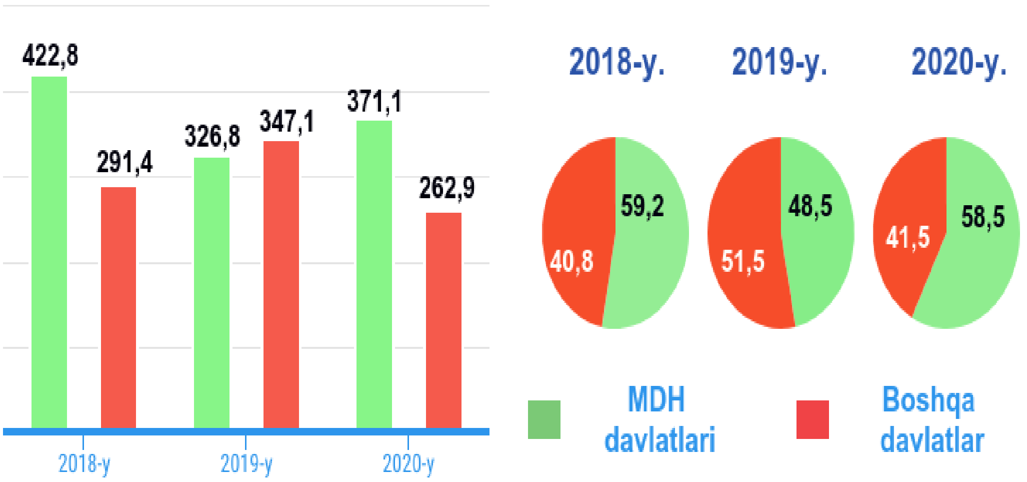

Boshqa xorijiy davlatlarning TSA si 2020-yil yanvar-may oylarida 2019-yilning mos davriga nisbatan kamaydi (24,2 % ga) va jami TSA dagi ulushi 41,5 % ni tashkil etdi.

FARG‘ONA VILOYATNING EKSPORTI (2020-yil yanvar-iyun)

Joriy yilning yanvar-iyun oylarida viloyatning eksportyorlar soni 500 tani tashkil etib, ular tomonidan 249,2 mln. AQSh dollari qiymatidagi (2019-yilning mos davriga nisbatan 13,7 % ga kamaydi) tovar va xizmatlar eksport qilinishi ta`minlandi.

Eksport tarkibida tovarlar ulushi 90,2 % ni tashkil etib, ular asosan material turiga qarab klassifikatsiyalangan sanoat tovarlari (41,5 %), oziq-ovqat mahsulotlari va tirik hayvonlar (37,8 %), nooziq-ovqat xomashyo, yoqilg‘idan tashqari (10,9 %) hissasiga to`g`ri kelmoqda.

EKSPORT TARKIBI (2020-yil yanvar-iyun, ulushi, % da)

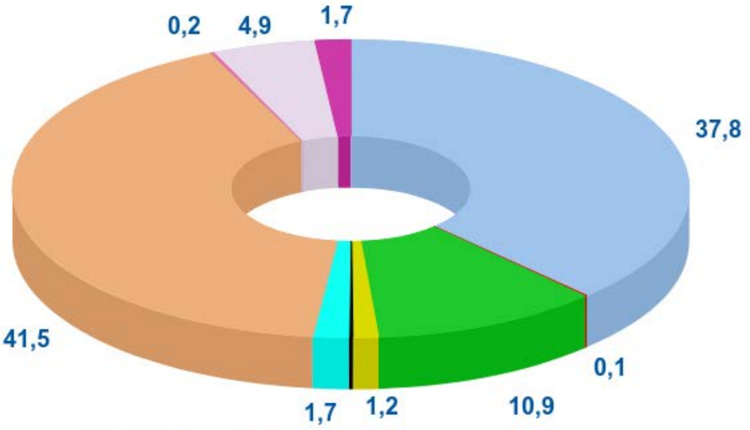

MDH VA BOSHQA XORIJIY DAVLATLARGA EKSPORT TARKIBI (2020-yil yanvar-iyun)

XSST tarkibi	Mln. AQSh dollari			Umumiy hajmga nisbatan, % da		
	Jami	MDH davlat-lari	Boshqa davlatlar	Jami	MDH davlat-lari	Boshqa davlatlar
Jami eksport	**249,2**	**157,5**	**91,7**	**100**	**100**	**100**
shu jumladan:						
Oziq-ovqat mahsulotlari va tirik hayvonlar	94,1	87,8	6,3	37,8	55,7	6,9
Ichimliklar va tamaki	0,24	0,04	0,2	0,1	0,0	0,2
Nooziq-ovqat xomashyo, yoqilg`idan tashqari	27,2	20,9	6,3	10,9	13,3	6,9

MDH VA BOSHQA XORIJIY DAVLATLARGA TOVAR VA XIZMATLAR EKSPORTINING O`SISH SUR`ATLARI (2020-yil yanvar-iyun)

Mineral yoqilg`i, yog`lash moylari va shunga o`xshash materiallar	3,1	2,1	1,0	1,2	1,3	1,1
Hayvon va o`simliklar moylari (yog`lari), yog`lar va mumlar	0,4	0,4	-	0,0	0,3	-
Kimyoviy vositalar va boshqa toifalarga kiritilmagan shunga o`xshash mahsulotlar	4,3	3,4	0,9	1,7	2,2	1,0
Asosan material turiga qarab klassifikatsiyalangan sanoat tovarlari	103,4	29,2	74,2	41,5	18,5	80,9
Mashinalar va transport asbob-uskunalari	0,54	0,5	0,04	0,2	0,3	0,0
Turli xil tayyor va boshqa buyumlar	11,7	11,6	0,2	4,8	7,3	0,2
Xizmatlar	4,3	1,7	2,6	1,7	1,1	2,8

m

Boshqa mamlakatlarga eksportning yo`nalishi bo`yicha farqlanishlar mavjudligi kuzatilmoqda. Xususan, MDH mamlakatlariga eksportning asosiy qismi oziq-ovqat mahsulotlari hissasiga to`g`ri kelmoqda, keyingi o`rinlarda eksport hajmi bo`yicha asosan material turiga qarab klassifikatsiyalangan sanoat tovarlari, turli xil tayyor buyumlar hamda mineral yoqilg`i, yog`lash moylari va shunga o`xshash materiallarga to`g`ri kelmoqda.

MDH VA BOSHQA XORIJIY DAVLATLARGA TOVAR VA XIZMATLAR EKSPORTINING O`SISH SUR`ATLARI (2020-yil yanvar-iyun)

XSST tarkibi	2019- yilning yanvar-iyunga nisbatan, % da		
	Jami	MDH davlatlari	Boshqa davlatlar
Jami	**249,2**	**97,9**	**71,7**
shu jumladan:			
Oziq-ovqat mahsulotlari va tirik hayvonlar	94,1	81,7	35,9
Ichimliklar va tamaki	0,24	140,7	100
Nooziq-ovqat xomashyo, yoqilg`idan tashqari	27,2	384,9	180,1
Mineral yoqilg`i, yog`lash moylari va shunga o`xshash materiallar	3,1	37,4	21,3
Hayvon va o`simliklar moylari (yog`lari), yog`lar va mumlar	0,4	219,7	-
Kimyoviy vositalar va boshqa toifalarga kiritilmagan shunga o`xshash mahsulotlar	4,3	389,3	85,3 p
Asosan material turiga qarab klassifikatsiyalangan sanoat tovarlari	103,4	88,5	74,0
Mashinalar va transport asbob-uskunalari	0,54	168,0	101,8
Turli xil tayyor va boshqa buyumlar	11,7	201,5	180,1
Xizmatlar	4,3	54,3	172,7

2020-yil yanvar-iyun oylarida eksport qilingan tovarlar va xizmatlar tarkibining tahlili shuni ko`rsatmoqdaki, tovarlar va xizmatlar tarkibida sezilarli o`zgarishlar qayd etilmadi, biroq shuni ta`kidlash joizki, 2019-yilning yanvar-iyuniga nisbatan, mashina va asbob-uskunalar va boshqa toifalarga kiritilmagan shunga o`xshash mahsulotlaridan tashqari barcha tovar guruhlarida pasayish kuzatildi.

EKSPORT TARKIBI DINAMIKASI (yanvar-iyun, % da)

XSST tarkibi	2018-y.	2019-y.	2020-y.
Jami	**100,0**	**100,0**	**100,0**
shu jumladan:			
Oziq-ovqat mahsulotlari va tirik hayvonlar	38,2	43,1	37,8
Ichimliklar va tamaki	0,0	0,0	0,1
Nooziq-ovqat xomashyo, yoqilg`idan tashqari	2,1	3,1	10,9
Mineral yoqilg`i, yog`lash moylari va shunga o`xshash materiallar	3,9	3,6	1,2
Hayvon va o`simliklar moylari (yog`lari), yog`lar va mumlar	0,0	0,1	0,0
Kimyoviy vositalar va boshqa toifalarga kiritilmagan shunga o`xshash mahsulotlar	0,6	0,3	1,7
Asosan material turiga qarab klassifikatsiyalangan sanoat tovarlari	52,4	46,1	41,5
Mashinalar va transport asbob-uskunalari	0,2	0,1	0,2
Turli xil tayyor va boshqa buyumlar	1,5	2,1	4,8
Xizmatlar	1,1	1,6	1,7

XSST BO`LIMI BO`YICHA AYRIM MAHSULOTLAR EKSPORTI TARKIBI (2020-y. yanvar-iyun)

XSST bo`limi nomi	Mln. AQSh dollari	2019-yilning mos davriga nisbatan, % da
Oziq-ovqat mahsulotlari va tirik hayvonlar		
Sabzavotlar va mevalar	88,3	80,4
Donli ekinlar va ulardan tayyorlangan mahsulotlar	5,1	11,1 m
Hayvonlar uchun ozuqalar (maydalanmagan donlardan tashqari)	0,02	87,2
Kofe, choy, kakao, ziravorlar va ulardan tayyorlangan mahsulotlar	0,3	2,0
Sut mahsulotlari va parranda tuxumlari	9,3	43,1
Shakar va undan tayyorlangan mahsulotlar	0,3	919,5
Ichimliklar va tamaki		

XSST BO`LIMI BO`YICHA AYRIM MAHSULOTLAR EKSPORTI TARKIBI (2020-y. yanvar-iyun)

Ichimliklar	0,2	613,6
Tamaki va tamaki mahsulotlari	0,02	1,7 m
Nooziq-ovqat xomashyo, yoqilg`idan tashqari		
To`qimachilik tolalari va ularning chiqindilari	5,7	156,8
Hayvonlar va o`simliklardan kelib chiqqan xomashyo materiallari	15,9	736,2
Metall rudalari va metall parchalari	2,8	100
Qog`oz massasi va makulatura	1,8	169,0
Moy olinadigan urug`lar va mevalar	0,6	33,6
Mineral yoqilg`i, yog`lash moylari va shunga o`xshash materiallar		
Neft va neft mahsulotlari va shunga o`xshash materiallar	3,1	30,2
Hayvon va o`simliklar moylari (yog`lari), yog`lar va mumlar		
O`simlik moylari va yog`lari (xom, tozalangan yoki fraksiyalangan)	0,4	219,7
Kimyoviy vositalar va boshqa toifalarga kiritilmagan shunga o`xshash mahsulotlar		
Birlamchi shakldagi plastmassalar	0,2	14,1 m
Organik kimyo moddalari	0,2	100,0
O`g`itlar	3,0	413,9
Efir moylari	0,1	236,3
Boshqa joyda tasniflanmagan kimyoviy materiallar va mahsulotlar	0,6	100,0
Asosan material turiga qarab klassifikatsiyalangan sanoat tovarlari		
To`qimachilik yigirilgan ipi, matolar, tayyor buyumlar va shunga o`xshash mahsulotlar	99,3	75,8
Metalldan tayyorlangan buyumlar	0,4	14,5 m
Ruda bo`lmagan qazilmalardan tayyorlangan mahsulotlar	3,0	166,0
Mashinalar va transport asbob-uskunalari		
Avtomobillar	0,3	186,0
Elektr mashinalari, apparatlar, asboblar va ularning ehtiyot qismlari	0,02	73,8
Turli xil tayyor buyumlar		
Kiyim-kechaklar va ularning anjomlari	6,8	211,6
Poyabzal	2,8	216,7
Har xil tayyor buyumlar	2,0	128,0
Xizmatlar		

Transport xizmatlari	3.,6	108,3
Safarlar (turizm)	0.2	37,0
Telekommunikatsiya, axborot va kompyuter xizmatlari	0,07	107,9
Moliyaviy xizmatlari	0,4	58,1

MDH VA BOSHQA DAVLATLARGA TOVAR VA XIZMATLAR EKSPORTI HAJMLARI DINAMIKASI (yanvar-iyun, mln. AQSh dollari, ulushi, % da)

So`nggi uch yilda MDH mamlakatlariga eksport hajmi oshdi va ularning jami eksportdagi ulushi 2018-yil yanvar-iyunidan 56,8 % dan 2020-yil yanvar-iyuniga nisbatan 63,2% ga yetdi. Mos ravishda boshqa mamlakatlarning jami eksportdagi ulushi 36,8 % ni tashkil etdi.

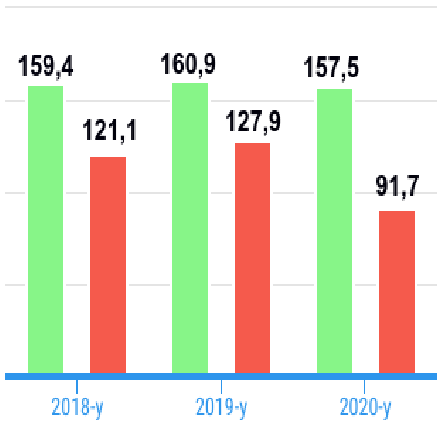

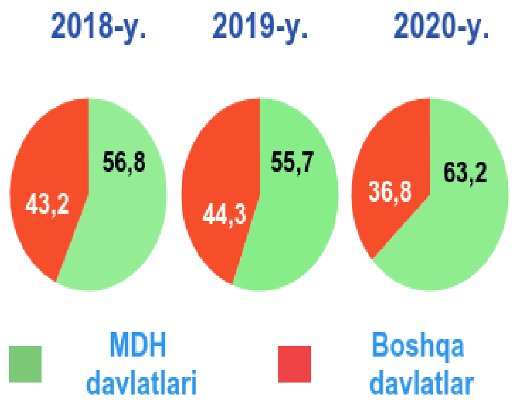

2020-yilning yanvar-iyun oylari yakunida tovar va xizmatlar eksporti bo`yicha asosiy hamkor davlatlar tarkibida Qirg`iz Respublikasi (25,3 %), Rossiya Federatsiyasi (25,8 %), Xitoy Xalq Respublikasi (11,0 %), Turkiya (7,7 %), Qozog`iston (7,9 %), Polsha (4,5 %) va Tojikiston (2,1 %) davlatlari saqlanib qolmoqda, hamda ularning jami eksportdagi ulushi 84,3 foizni tashkil etmoqda.

Tovarlar va xizmatlar eksporti bo`yicha yettita asosiy hamkor davlatlardan yetakchi bo'lgan Xitoy Xalq Respublikasining ikki pog`onaga tushishi hisobiga, Qirg`iz Respublikasi eksportdagi ulushi bo'yicha peshqadamlikni oldi.

Hamkor mamlakatlarning tovarlar va xizmatlar eksporti bo`yicha geografiyasi 2019-yining mos davriga nisbatan 49 davlatdan 52 davlatga ko’paydi.

VILOYAT EKSPORTIDA ASOSIY HAMKOR DAVLATLAR-NING ULUSHI (2020-yil yanvar-iyun, % da)

FARG ‘ONA VILOYATINING ASOSIY HAMKOR DAVLATLARGA AMALGA OSHIRGAN EKSPORTI HAJMI VA O`SISH SUR`ATLARI (yanvar-iyun)

Davlatlar	Mln.AQSH dollari		O’sish sur’ati, % da		O’rni	
	2019-y.	2020-y.	2019-y.	2020-y.	2019-y.	2020-y.
Rossiya Federatsiyasi	61,5	64,2	111,1	104,4	1	1
Qirg`iz Respublikasi	58,4	62,9	175,5	107,7	2	2
Xitoy Xalq Respublikasi	56,4	27,4	99,6	48,6	3	3
Qozog`iston	27,2	19,6	43,2	72,0	5	4
Turkiya	31,8	19,2	161,2	60,4	4	5
Polsha	9,3	11,1	89,3	119,3	6	6
Afg`oniston	3,1	6,6	112,0	211,6	12	7
Singapur	-	5,5	-	100	20	8
Tojikiston	6,6	5,3	226,3	79,7	7	9
Misr	5,6	4,4	1,8m	77,5	8	10
Koreya Respublikasi	3,1	4,1	81,0	134,3	13	11
Ukraina	5,3	2,9	231,4	55,0	10	12
Bangladesh	5,4	1,3	45,1	27,5	9	13

Davlatlar	Mln.AQSH dollari		O'sish sur'ati, % da		O'rni	
	2019-y.	2020-y.	2019-y.	2020-y.	2019-y.	2020-y.
Belarus Respublikasi	0,7	1,5	55,9	197,2	17	14
Vyetnam	3,6	1,3	170,7	37,0	11	15
Hindiston	0,005	1,2	7,2	20,8m	19	16
Chehiya	1,0	1,2	95,3	125,5	15	17
Marokesh	1,2	1,2	266,6	96,3	14	18
Germaniya	0,5	0,9	58,8	181,5	18	19
Portugaliya	0,8	0,8	152,2	91,3	16	20

FARG ‘ONA VILOYATINING ASOSIY HAMKOR DAVLATLARGA AMALGA OSHIRGAN EKSPORTI HAJMI VA O`SISH SUR`ATLARI (yanvar-iyun)

Ushbu mamlakatlarga eksport qilinayotgan tovarlar tarkibiga asosan oziq-ovqat mahsulotlari, yengil sanoat va shunga o`xshash materiallar, material turiga qarab klassifikatsiyalangan sanoat tovarlari hamda turli xil tayyor buyumlar kiradi.

XSST tarkibi	Qirg`iz Respublikasi		Rossiya Federatsiyasi		XXR		Turkiya	
	2019-y.	2020-y.	2019-y.	2020-y.	2019-y.	2020-y.	2019-y.	2020-y.
Jami eksport	**58,4**	**62,9**	**61,5**	**64,2**	**56,4**	**27,4**	**31,8**	**19,2**
shu jumladan:								
Oziq-ovqat mahsulotlari va tirik hayvonlar	51,5	37,5	25,2	31,6	1,3	0,2	14,2	-
Ichimliklar va tamaki	-	0,01			-	0,03	-	-
Nooziq-ovqat xomashyo, yoqilg`idan tashqari	3,4	16,4	1,2	3,9	0,5	2,4	0,01	1,4
Mineral yoqilg`i, yog`lash moylari va shunga o`xshash materiallar	1,1	0,4	1,5	-	-	-	-	-
Hayvon va o`simliklar moylari (yog`lari), yog`lar va mumlar	-	-	6,9	-	-	-	-	-
Kimyoviy vositalar va boshqa toifalarga kiritilmagan shunga o`xshash mahsulotlar	0,5	2,1	0,02	0,01	-	-	-	0,04

Asosan material turiga qarab klassifikatsiyalangan sanoat tovarlari	1,1	2,4	26,4	20,9	54,5	24,8	17,6	17,8
Mashinalar va transport asbob-uskunalari	0,01	0,05	0,1	0,3	-	-	-	-
Turli xil tayyor va boshqa buyumlar	0,8	3,9	4,0	6,1		-	-	-
Xizmatlar	0,05	0,07	3,0	1,4		-	-	-

XIZMATLAR EKSPORTI TARKIBI (yanvar-iyun, ulushi, % da)

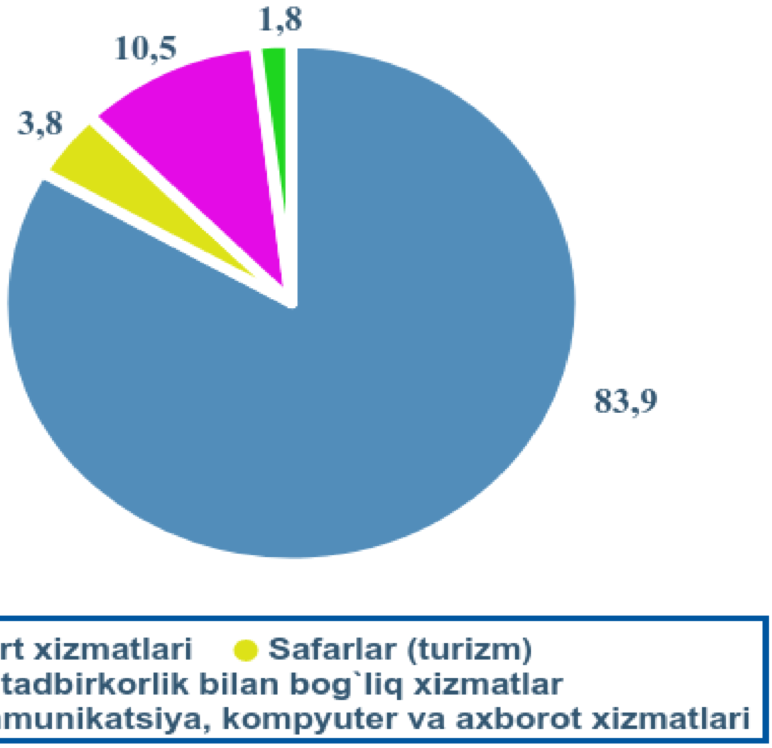

Xizmatlar eksporti hajmi 4,3 mln. AQSh dollarini yoki jami eksport hajmining 1,7 % ini tashkil etib, 2019-yilning mos davriga nisbatan 7,0 % ga kamayganligi kuzatildi. Xizmatlar eksporti tarkibining asosiy ulushi transport (83,9 %) va moliyaviy (10,5 %) xizmatlari hissasiga to`g`ri kelgan. Shu bilan birga telekommunikatsiya, kompyuter va axborot xizmatlari (1,8 %), boshqa tadbirkorlik bilan bog`liq xizmatlar (3,8 %) ni tashkil etgan.

MEVA-SABZAVOT MAHSULOT-LARI EKSPORTI

Oziq-ovqat mahsulotlarining asosiy qismi bo`lgan 88,5 mln. dollar qiymatli 98,9 ming tonnadan ziyod meva-sabzavot eksport qilingan. Bunda 2019-yilning mos davriga nisbatan 21,5 mln. AQSh dollarida pastlashish kuzatilib, 19,5 % ga kamaydi. Meva-sabzavot mahsulotlarining eksport tarkibiga qaralsa, 22,6 mln. AQSh dollariga teng 47,5 ming tonna sabzavot, shuningdek, 61,9 mln. AQSh dollari qiymatidagi 47,2 ming tonna meva va rezavorlar eksport qilindi.

Hukumat tomonidan qishloq xo`jaligi va bog`dorchilikni rivojlantirishga katta e`tibor qaratilayotgani bois eksport qilinayotgan meva va sabzavotlarning ulushi 35,4 % ni tashkil etdi.

MEVA-SABZAVOT MAHSULOT-LARI EKSPORTI (2020 yil yanvar-iyun, mln. AQSh dollari)

Meva-sabzavot mahsulotlarining asosiy eksport bozorlari Qirg`iz Respublikasi (50,9 %), Rossiya Federatsiyasi (25,4 %) va Qozog`iston (20,6 %) davlatlari hissasiga to`g`ri kelgan.

MEVA - SABZAVOT MAHSULOT-LARINING EKSPORT GEOGRAFIYASI (yanvar-iyun)

Davlatlar	2019-yil			2020-yil		
	ming tonna	mln. AQSh dollari	ulushi*, % da	ming tonna	mln. AQSh dollari	ulushi*, % da
Rossiya Federatsiyasi	38,6	24,7	22,5	38,4	31,2	35,3
Qirg‘iz Respublikasi	24,3	52,1	47,4	29,9	37,3	42,1
Qozog‘iston	37,7	24,4	22,2	26,9	17,1	19,3
Afg‘oniston	0,7	0,5	0,5	0,6	0,2	0,2
Belarus	0,3	0,1	0,1	0,2	1,1	1,2
XXR	0,3	1,3	1,2	0,07	0,2	0,2
Pokiston	0,2	0,1	0,1	0,07	0,06	0,1
Tojikiston	1,4	1,6	1,5	0,06	0,05	0,1
Ukraina	7,9	3,0	2,7	2,1	1,1	1,2
Turkiya	0,9	0,8	0,7	-	-	-
Koreya Respublikasi	0,1	0,3	0,3	0,2	0,5	0,6
Gruziya	0,08	0,02	0,0	-	-	-
Germaniya	0,04	0,02	0,0	-	-	-
BAA	0,05	0,09	0,1	0,05	0,1	0,1
Turkmaniston	0,3	0,03	0,0	-	-	-
Chehiya	0,3	0,05	0,0	-	-	-
Bo‘shqalar	1,3	0,8	0,7	0,4	0,2	0,2

**-qiymat ifodasidan*

TO`QIMACHILIK MAHSULOTLARI EKSPORTI

Eksport qilingan to`qimachilik mahsulotlari tarkibida paxtadan yigirilgan ip (40,9 %), tayyor trikotaj va tikuvchilik kiyimlari (2,7 %) asosiy ulushni egallagan. Yil boshidan 15 turdagi to`qimachilik mahsulotlari dunyoning 35 ta davlatiga eksport qilindi.

To`qimachilik mahsulotlari eksporti hajmining kamayishi bevosita paxta xomashyosi o`rniga tayyor mahsulot ishlab chiqarish va qo`shimcha qiymat yaratish maqsadida amalga oshirilgan islohotlarning natijasi ekanini ko`rish mumkin. Jumladan, joriy yilda 108,8 mln. AQSh dollarlik to`qimachilik mahsulotlari eksporti amalga oshirilib, umumiy eksportning 43,6 % ini tashkil etdi va o`tgan yilga nisbatan 19,3 % ga kamaydi.

TO`QIMACHILIK MAHSULOTLARI EKSPORTI DINAMIKASI (yanvar-iyun, mln. AQSh dollari)

Tovar nomi	2018-y.	2019-y.	2020-y.
Paxtadan yigirilgan ip	127,6	115,5	80,5
Tayyor trikotaj va tikuvchilik kiyimlari	2,4	3,2	6,8
Gilamlar	0,04	0,03	0,006
Naqshli mato	1,2	1,6	2,6
Boshqa to`qimachilik mahsulotlari	2,3	1,9	2,3
Paxtadan gazlamalar	11,4	9,7	12,1
Ipak va ipak mahsulotlari	1,5	1,5	2,9
Paxta mahsulotlari	1,2	1,3	1,6

DAVLATLAR KESIMIDA TO`QIMACHILIK MAHSULOTLARI EKSPORTI DINAMIKASI (yanvar-iyun, mln. AQSh dollari)

Viloyatning to`qimachilik sanoatini diversifikatsiya qilish va tayyor mahsulotlar eksportini rag`batlantirish borasidagi amaliy ishlari naijasida, mamlakatimizning ushbu sohadagi salohiyati oshib bormoqda.

To`qimachilik mahsulotlarining eng katta ulushi Xitoy Xalq Respublikasi (26,1 mln. AQSh dollari), Rossiya Federatsiyasi (25,8 mln. AQSh dollari), va Turkiya (17,8 mln.) davlatlari hissasiga to’g’ri keldi.

Davlatlar	2018-y.	2019-y.	2020-y.
Rossiya Federatsiyasi	34,9	29,2	25,8
XXR	55,4	54,9	26,1
Turkiya	18,8	17,6	17,8
Qirg`iz Respublikasi	0,7	0,7	2,6
Qozog’iston	0,6	0,6	0,5
Polsha	8,6	7,0	10,9
Ukraina	1,4	1,9	1,6
Eron	0,9	0,2	0,1
Tojikiston	0,03	0,8	0,2
Misr	0,3	5,6	4,4
Belarus Respublikasi	1,3	0,6	1,2
Ozarbayjon	0,09	0,2	0,3
Vyetnam	0,8	1,5	0,06
Italiya	0,3	0,3	0,1
Korea Respublikasi	3,7	2,6	2,5
Belgiya	1,2	0,7	0,6
Germaniya	0,8	0,5	0,9
Marokesh	0,4	1,2	1,1
Bangladesh	12,0	5,4	1,5

FARG‘ONA VILOYATINING IMPORTI (2020-yil yanvar-iyun)

IMPORT TARKIBI (2020-yil yanvar-iyun, ulushi, % da)

2020-yil yanvar-iyun oylarida import hajmi 384,9 mln. AQSh dollarini va 2019-yilning mos davriga nisbatan 100 % ni tashkil etdi.

Import tarkibida eng katta ulush, mineral yoqilg‘I, yog‘lash moylari va shunga o‘xshash materiallar (27,6%), mashina va asbob uskunalar (26,3 %), oziq-ovqat mahsulotlari (12,5 %) hamda kimyoviy vositalar (7,3 %) hisobiga to`g`ri keldi.

Tovar va xizmatlar importi dinamikasi tahliliga ko’ra, 2020-yilning yanvar-iyunida import qilingan tovarlar hajmi, o’tgan yilning mos davriga nisbatan 2,9 mln. AQSh dollariga kamaydi va 379,1 mln. AQSh dollarini tashkil etdi. Xizmatlar importi esa 5,8 mln. AQSh dollariga yetdi.

MDH VA BOSHQA XORIJIY DAVLAT-LARDAN TOVAR VA XIZMATLAR IMPORTI HAJMLARI DINAMIKASI (yanvar-iyun, mln. AQSh dollari, ulush % da)

XSST tarkibi	Mln. AQSh dollari			Umumiy hajmga nisbatan, % da		
	Jami	MDH davlatlari	Boshqa davlatlar	Jami	MDH davlatlari	Boshqa davlatlar
Jami import	**384,9**	**213,6**	**171,3**	**100**	**100**	**100**
shu jumladan:						
Oziq-ovqat mahsulotlari va tirik hayvonlar	47,9	39,	8,2	12,5	18,6	4,8
Ichimliklar va tamaki	0,006	0,001	0,004	0,0	0,0	0,0
Nooziq-ovqat xomashyo, yoqilg`idan tashqari	6,5	5,6	0,9	1,7	2,6	0,5
Mineral yoqilg`i, yog`lash moylari va shunga o`xshash materiallar	106,5	106,3	0,2	27,7	49,7	0,1
Hayvon va o`simliklar moylari (yog`lari), yog`lar va mumlar	7,3	7,3	-	1,9	3,4	-
Kimyoviy vositalar va boshqa toifalarga kiritilmagan shunga o`xshash mahsulotlar	28,0	7,9	20,1	7,3	3,7	11,7
Asosan material turiga qarab klassifikatsiyalangan sanoat tovarlari	69,4	42,3	27,1	18,1	19,8	15,8
Mashinalar va transport asbob-uskunalari	101,3	3,0	98,3	26,3	1,4	57,4
Turli xil tayyor buyumlar	12,0	1,4	10,6	3,1	0,7	6,2
Xizmatlar	5,8	0,007	5,8	1,5	0,0	3,4

MDH VA BOSHQA XORIJIY DAVLATLARDAN IMPORTNING O`SISH SUR’ATLARI (2020-yil yanvar-iyun)

a

Importning eng katta ulushi, jumladan, mineral yoqilg‘I yog‘lash moylari va shunga o‘xshash (49,7 %), sanoat mahsulotlari (19,8 %),oziq-ovqat mahsulotlari va tirik hayvonlar (18,6 %) MDH mamlakatlariga to`g`ri keladi, boshqa xorijiy mamlakatlarga esa eng katta ulush mashinalar va transport asbob-uskunalari (57,6 %) va kimyoviy vositalar va boshqa toifalarga kiritilmagan shunga o`xshash mahsulotlar (6,2 %), hissasiga to`g`ri keladi.

MDH VA BOSHQA XORIJIY DAVLATLARDAN TOVAR VA XIZMATLAR IMPORTI HAJMLARI DINAMIKASI (yanvar-iyun, mln. AQSh dollari, ulush % da)

MDH VA BOSHQA XORIJIY DAVLATLARDAN IMPORTNING O`SISH SUR'ATLARI (2020-yil yanvar-iyun)

XSST tarkibi	2019-yil yanvar-mayiga nisbatan, % da		
	Jami	MDH davlatlari	Boshqa davlatlar
Jami	**100,0**	**128,8**	**78,2**
shu jumladan:			
Oziq-ovqat mahsulotlari va tirik hayvonlar	145,2	181,0	74,2
Ichimliklar va tamaki	100	100	100
Nooziq-ovqat xomashyo, yoqilg`idan tashqari	45,3	42,6	76,4
Mineral yoqilg`i, yog`lash moylari va shunga o`xshash materiallar	265,1	265,7	133,3
Hayvon va o`simliklar moylari (yog`lari), yog`lar va mumlar	202,9	202,9	-
Kimyoviy vositalar va boshqa toifalarga kiritilmagan shunga o`xshash mahsulotlar	88,1	77,9	92,9
Asosan material turiga qarab klassifikatsiyalangan sanoat tovarlari	61,7	59,3	65,8
Mashinalar va transport asbob-uskunalari	75,4	59,8	76,0
Turli xil tayyor buyumlar	98,4	172,4	93,1
Xizmatlar	193,9	6,4	201,1

Joriy davrda import qilingan tovarlar va xizmatlar tarkibi tahlili shuni ko`rsatdiki, 2018-yilning mos davriga nisbatan oziq-ovqat mahsulotlari va tirik hayvonlar 3,9 % dan 12,5 % ga ko'paydi, mineral yoqilg'I, yog'lash moylari va shunga o'xshash materiallar 42,7 % dan 27,7 % ga kamaydi.

XSST tarkibi	2018-y.	2019-y.	2020-y.
Jami	**100,0**	**100,0**	**100,0**
shu jumladan:			
Oziq-ovqat mahsulotlari va tirik hayvonlar	3,9	8,6	12,5
Ichimliklar va tamaki	-	-	0,0
Nooziq-ovqat xomashyo, yoqilg`idan tashqari	2,9	3,7	1,7
Mineral yoqilg`i, yog`lash moylari va shunga o`xshash materiallar	42,7	10,4	27,7
Hayvon va o`simliklar moylari (yog`lari), yog`lar va mumlar	0,3	0,9	1,9
Kimyoviy vositalar va boshqa toifalarga kiritilmagan shunga o`xshash mahsulotlar	4,5	8,3	7,3
Asosan material turiga qarab klassifikatsiyalangan sanoat tovarlari	20,7		18,1
Mashinalar va transport asbob-uskunalari	21,9	34,9	26,3
Turli xil tayyor buyumlar	2,4	3,2	3,1
Xizmatlar	0,7	0,8	1,5

MDH VA BOSHQA XORIJIY DAVLATLARDAN IMPORT TARKIBI (2020-yil yanvar-iyun)

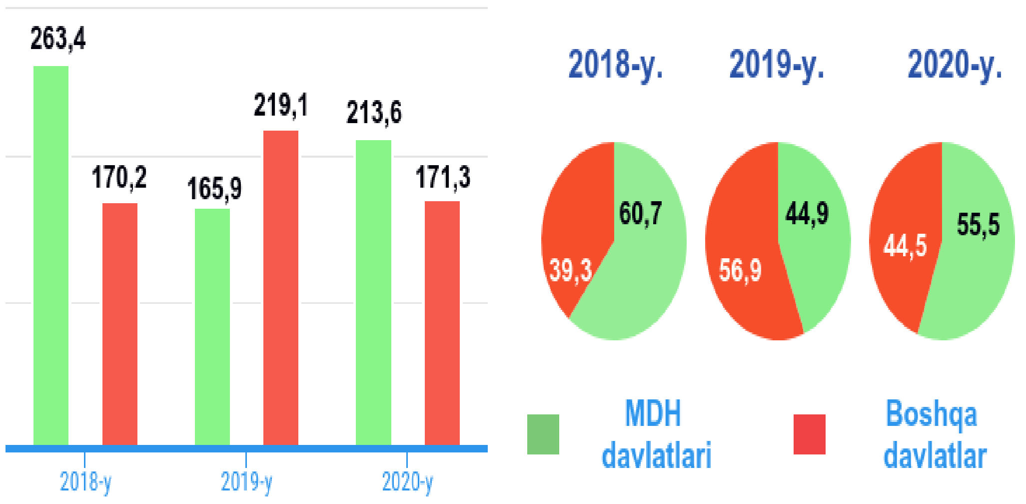

Hisobot davri yakunlariga ko`ra, import bo`yicha hamkor davlatlar orasida Xitoy Xalq Respublikasi umumiy import hajmida 28,7 % ulushi bilan Rossiya Federatsiyasini (20,5 %) ortda qoldirgan holda, birinchi o`rinni egalladi.

TOVAR VA XIZMATLAR IMPORTIDAGI YIGIRMATA YIRIK HAMKOR DAVLATLAR (yanvar-iyun)

Davlatlar	Mln. AQSH dollari		O`sish sur`ati, % da		O`rni	
	2019-y.	2020-y.	2019-y.	2020-y.	2019-y.	2020-y.
Xitoy Xalq Respublikasi	117,8	110,3	112,7	93,6	1	1
Qozog`iston	58,3	101,2	70,6	173,6	3	2
Rossiya Federatsiyasi	70,5	78,5	47,7	111,8	2	3
Turkiya	23,3	16,9	271,6	72,8	4	4
Qirg'iz Respublikasi	19,5	13,9	103,1	71,2	5	5
Koreya Respublikasi	12,4	9,9	123,0	80,6	7	6
Turkmaniston	1,5	9,6	18,1	619,8	13	7
Tojikiston	11,9	6,5	347,0	54,4	8	8
Germaniya	16,1	6,1	135,4	37,9	6	9
Italiya	2,6	4,4	79,3	172,7	11	10
Yaponiya	6,4	4,2	4,5 p	65,3	9	11
Litva	5,6	2,4	165,7	44,8	10	12
Ispaniya	0,4	1,9	75,8	492,7	20	13
Ekvador	1,1	1,9	9,8 p	179,9	16	14
Hindiston	1,9	1,9	26,8	97,5	12	15
Shveysariya	1,3	1,8	49,8	145,1	15	16
Avsrtiya	0,5	1,5	467,1	315,3	18	17
Ozarbayjon	0,1	1,5	183,0	315,3	19	18
Belarus	1,5	1,1	200,1	1319,4	14	19
Gonkong	0,7	1,1	642,7	72,5	17	20

2019-yil bilan taqqoslaganda import bo`yicha eng yuqori oltilikda o`zgarish kuzatilmadi.

FARG‘ONA VILOYATI IMPORTIDA ASOSIY HAMKOR DAVLATLARNING ULUSHI (2020-yil yanvar-iyun, % da)

2020-yil yanvar-iyun oylari yakuni bo’yicha Fargona viloyati tomonidan 59 davlat bilan tovarlar va xizmatlar importi amalga oshirildi.

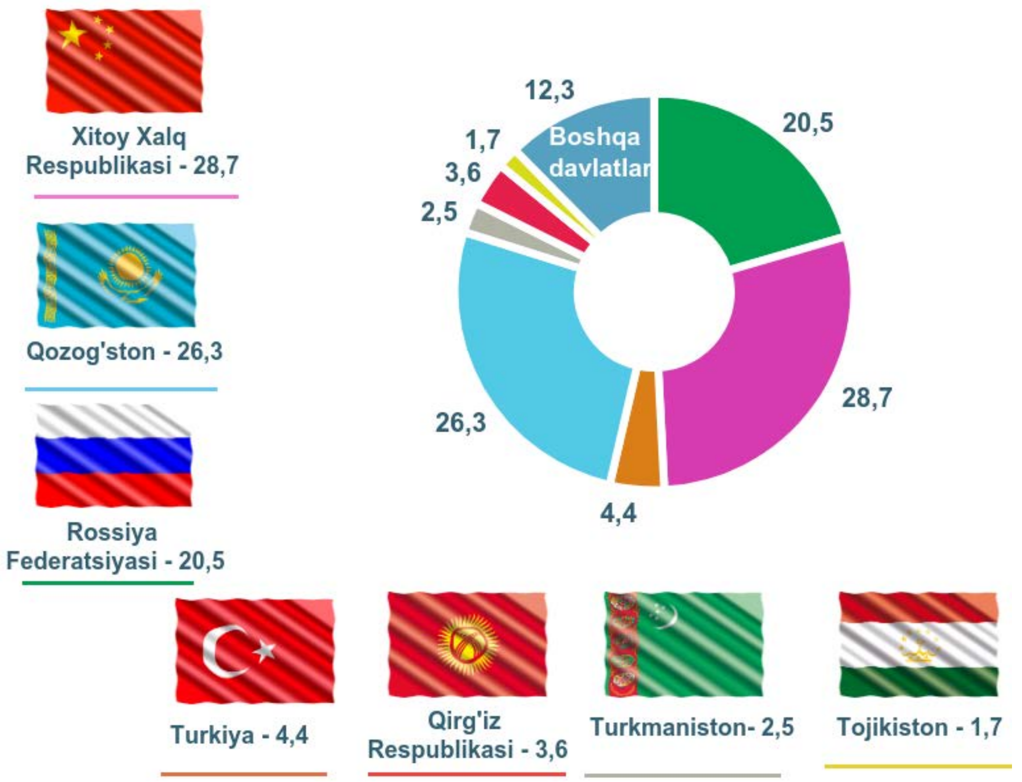

Yetti yirik hamkor davlatlar (Xitoy, Qozog‘iston, Rossiya Federatsiyasi, Turkiya, Qirg‘iziston, Koreya Respublikasi va Tukmaniston) jami importning 90,2 % ini tashkil qiladi, bu 347,2 mln. AQSh dollarini tashkil etadi.

Mamlakatdagi sarmoyaviy muhit yaxshilangani sari va ushbu sohada amalga oshirilgan islohotlar natijasida mashina va uskunalar, shuningdek, ularning qismlari importining o'sishi tabiiydir. Shunday qilib, Xitoy, Qozog‘iston, Koreya, Rossiya, tomonidan kiritilgan katta hajmdagi investitsiyalar natijasida, mahsulotlar importi hajmida ushbu mamlakatlarning yuqori ulushi saqlanib qolmoqda.

2020-yil yanvar-iyun oylari yakuni bilan xizmatlar importi hajmi

XIZMATLAR IMPORTI TARKIBI (yanvar-iyun, ulushi, % da)

5,8 mln. AQSh dollarini yoki jami import hajmining 1,5 % ini tashkil etdi va o`tgan yilga nisbatan 93,9 % ga o’sdi. Xizmatlar importi tarkibining asosiy ulushi savdo va tehnik muhandislik xizmati va boshqa xizmatlaridan iborat bo`ldi.

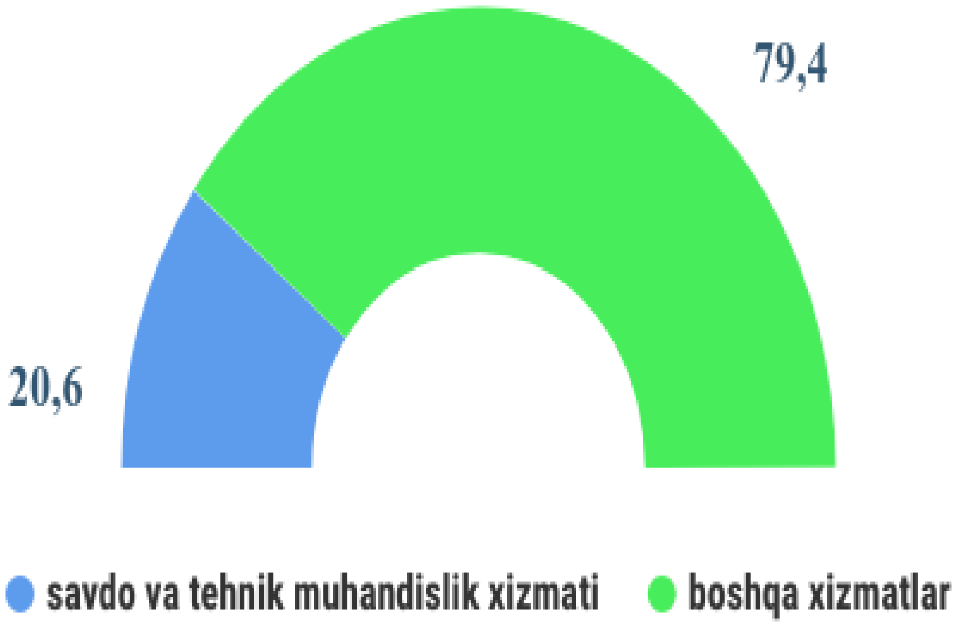

QURILISH MATERIALLARI IMPORTI DINAMIKASI (yanvar-iyun, mln. AQSh dollari)

2020-yil yanvar-iyun oylari yakuni bilan 22,8 mln. AQSh dollari miqdorida qurilish materiallari importi amalga oshirilgan bo`lib, umumiy import hajmining 5,9 % ini tashkil qildi.

Import qilingan qurilish materiallari tarkibida yog`och va yog`och mahsulotlari (46,9 %), shisha va shisha buyumlar (13,1 %), sement (38,1 %), hamda asbest (1,7 %) asosiy ulushni egallagan.

2020-yil yanvar-iyun yakunlariga ko`ra, 2019-yil yanvar-iyun oylariga nisbatan pasayish (44,7 %) qayd etildi.

QURILISH MATERIALLARI IMPORTI (2020-yil yanvar-iyun)

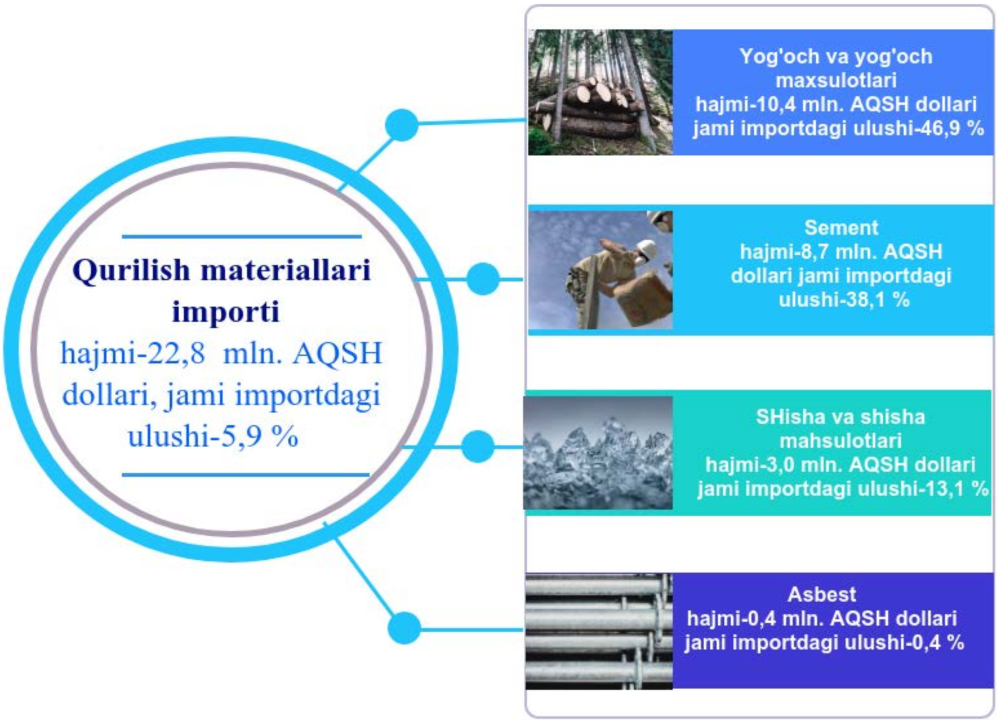

Qurilish materiallari importi, asosan yurtimizda olib borilayotgan bunyodkorlik, keng ko`lamdagi qurilish-rekonstruksiya ishlarini amalga oshirilishiga qaratilmoqda.

Qurilish materiallari	2018-y.	2019-y.	2020-y.
Yog`och va yog`och mahsulotlari	14,2	23,4	10,7
Shisha va shisha buyumlar	2,0	2,7	3,0
Sement	15,9	22,0	8,7
Asbest	7,4	2,9	0,4

Shu o`rinda ta`kidlash lozimki, davlatimiz tomonidan qurilish mahsulotlari importi o`rnini bosuvchi tovar va mahsulotlarni ishlab chiqarish hamda ichki bozorni sifatli va arzon qurilish materiallari bilan ta`minlash bo`yicha bir qator islohotlar amalga oshirilmoqda.

**Tashqi iqtisodiy faoliyat va savdo statistikasi bo ‘limi.
Tel.:(73)-249-87-18**